

پرویز آبنار در گفت‌گو با صبا از وضعیت امروز صدا در سینمای ایران می‌گوید

نسل جدید صدابرداران سواد کافی ندارند

صدابرداران و صداگذاران به ویژه در سه دهه اخیر نقشی مهم در ماندگاری آثار سینمایی ایران داشته‌اند، اما در این میان، کمتر کسی است از ثبت‌کنندگان صداهای مانای فیلم‌های ایرانی اسم بی‌یاد. همین موضوع بهانه‌ای شد تا سراغ پرویز آبنار صدابردار و صداگذار مطرح سینمای ایران برویم. او دانش آموخته مدرسه عالی سینماست و نخستین کار حرفه‌ای خود را با فیلم «آن سوی آتش» به کارگردانی کیانوش عبیاری تجربه کرده است. از کارهایش می‌توان به «پرندۀ کوچک خوشبختی»، «روسری آبی»، «دیوانه‌ای از قفس پرید»، «ورود آقایان ممنوع» و... اشاره کرد. آبنار برای ما از شرایط این روزهای صدابرداری و صداگذاری در ایران و قیاس آن با کشورهای صاحب سبک در عرصه سینما سخن گفت. با ما همراه باشید.

نگار حسینی

برخی از همکاران شما معتقدند چون صدابرداری یک کار فنی است، میزان تعامل صدابرداران با کارگردان و سایر همکاران، زیاد نیست. شما در طول کار چقدر با کارگردان تعامل دارید؟
سینما یک کار گروهی است. به همین خاطر من هم مانند سایر افرادی که در یک پروژه سینمایی یا تلویزیونی کار می‌کنند، با کارگردان و سایر عوامل، تعامل و همکاری دارم. مقوله صدا به دو قسمت فنی و هنری تقسیم می‌شود. پرازش است که در بخش فنی، نمی‌توانم نظر سایر افراد را در کار لحاظ کنم، اما در بخش هنری سعی می‌کنم با کارگردان تعامل داشته باشم و نظرهای او را هم در کار لحاظ کنم. چرا که یک اثر سینمایی، در واقع متعلق به کارگردان است و همه عوامل باید در خدمت او باشند تا بتوانند کاری خوب و قابل دفاع ارائه دهند. ورود تکنولوژی چه تأثیری در مقوله صدا داشته است؟
تأثیر مثبت تکنولوژی و ورود ابزارهای دیجیتال به عرصه زندگی ما و به دنبال آن به سینمای ایران، انکارناپذیر است. چرا که با ورود این تکنولوژی، سرعت ما در کار صدابرداری و صداگذاری به نحو چشمگیری افزایش پیدا کرده است. ضمن این که در ادیت صدا هم، دست ما نسبت به قبل بازتر شده و امروزه به راحتی می‌توانیم روی جزئیات صدا کار کنیم و ریزه کاری‌هایی را که پیش از این نمی‌توانستیم انجام دهیم، برای بالا بردن سطح کیفی کار اعمال کنیم.

در مقوله صدا در قیاس با سایر کشورهای صاحب سبک در عرصه فیلمسازی در چه جایگاهی قرار داریم؟
به لحاظ استفاده از تجهیزات، ما چندان از کشورهای پیشرفته عقب نیستیم و بسیاری از همکاران ما، از همان وسایل روزآمدی در صدابرداری استفاده می‌کنند که در دنیا مورد استفاده قرار می‌گیرد.

و سربال‌های ما در شهرک سینمایی ساختن نمی‌شود با دشواری‌های زیادی در زمینه صدابرداری مواجه است. این قضیه چقدر جدی است؟
حق با آن دوستان است. ما معمولاً به دلیل نداشتن شهرک سینمایی، با چالش‌های زیادی در زمینه صدابرداری به ویژه در سکانس‌های خارجی مواجه هستیم. چرا که معمولاً صداهای مزاحم شهری، ساخت سازها، بوق ماشین‌ها و... مانع از آن می‌شود که ما بتوانیم یک صدای خوب را ضبط کنیم ولی خب در فیلم «۱۳۶۰» ما بعضی از صحنه‌ها را نظیر زندان را در پلاتو ضبط کردیم. این موضوع ضمن سرعت بخشیدن به کار، سبب شد تا ما صدابرداری کم‌نقصی هم داشته باشیم. در حالی که اگر ما این کار را در زندان واقعی ضبط می‌کردیم، نمی‌توانستیم صدایی با این کیفیت داشته باشیم. البته در این میان، مسئله‌ای هم وجود دارد.

آقای آبنار اگر اشتباه نکنم این روزها در حال صداگذاری فیلم «۱۳۶۰» به کارگردانی سام قریبیان هستید؟
همین طور است. صداگذاری این فیلم روزهای آخر را پشت سر می‌گذارم. هر چند که به عنوان صدابردار هم در این حضور داشتم. صدابرداری این کار چه ویژگی خاصی داشت؟
«۱۳۶۰» برای من تجربه خوب و متفاوتی به شمار می‌رود. چرا که این فیلم در ژانر جنایی و اکشن بود و ما باید برای صدابرداری و به دنبال آن صداگذاری، به‌سرع فضاهای متفاوت می‌رفتیم. هر چند که این اثر برای من از مثل کارهای «شهر موش‌ها ۲» و «ماهی و گربه» متفاوت نبود.
در آن دو کار قبلی چه اتفاقی افتاد که مقوله صدابرداری و صداگذاری را برای شما متفاوت‌تر کرد؟
«ماهی و گربه» یک سکانس پلان محسوب می‌شد و چون از نظر فرم، تجربه تازه‌ای در ایران به شمار می‌رفت، همه عوامل در آن اثر به نوعی در حال تجربه کردن بودند. این اتفاق برای ما حتی در مقوله صدا هم رخ داد. هر چند که آن کار جای کات کمتری داشت و از این او مامجور نبودیم اصلاحات زیادی را در جای کات انجام دهیم اما به دلیل فرم کلی فیلم، همه عوامل در فضای متفاوتی قرار گرفته بودند. «شهر موش‌ها ۲» هم که به دلیل عروسکی بودنش، داستان خودش را داشت و چون یک کار پرکارتر بود، صدابرداری و صداگذاری آن، شرایط ویژه‌ای داشت. البته «۱۳۶۰» هم به دلیل فضای اکشن آن، فیلمی پر از کات است و از این جهت باید تلاش زیادی انجام دهم تا جای کات‌ها به درستی اصلاح شود.

به نظر تان نسل جدید صدابردارها می‌توانند جای نسل قدیمی را پر کنند؟
در گذشته اکثر صدابردارها تحصیلات آکادمیک داشتند و به واسطه حضور در دانشگاه، توانسته بودند این رشته را به شکلی تخصصی‌تر یاد بگیرند. بعدها هم تجربه را به تحصیلاتشان اضافه می‌کردند و همین موضوع، باعث می‌شد ما شاهد حضور و فعالیت صدابردارهای موفق باشیم. اما امروزه، اکثر صدابردارهای جوان، کارشان را با دستگیری شروع می‌کنند و از تحصیلات آکادمیک دور هستند. همین باعث می‌شود بسیاری از آن‌ها، از سواد کافی برخوردار نباشند. هر چند در این میان، برخی از افراد به موازات کار عملی، در کلاس‌های آموزشی شرکت کرده یا از طریق اینترنت به اطلاعاتشان اضافه می‌کنند.

این موضوع به باور پذیری مخاطب در حین تماشای فیلم لطمه می‌زند؟
نه، این چیزی نیست که مخاطب عام متوجه آن شود. این کار ماست که باید سعی کنیم این صداها در حین کار به صداهای واقعی نزدیک شود.

چه مسئله‌ای؟
وقتی شما چنین سکاسی را در پلاتو ضبط می‌کنید، این موضوع کیفیت ضبط صدای شما را بالا می‌برد اما از آن طرف، شما تعدادی صداهای واقعی را مانند همه‌همه‌هایی که در زندان علای وجود دارد از دست می‌دهید و این صداها را باید خودتان در حین صداگذاری ایجاد کنید.

بسیاری از صدابرداران ما بر این باورند که چون فیلم

چهره و خبر

اجرای مجدد «آهای! تودیکه کی هستی»

عادل بزوده کارگردان

عادل بزوده کارگردان نمایش عروسکی به صبا گفت: قصد دارم به‌زودی نمایش عروسکی سایه «آهای! تودیکه کی هستی» را روی صحنه ببرم. این نمایش قرار است از ۲۵ دی تا پایان اسفند ماه در خانه تئاتر پارک لاله وابسته به کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان روی صحنه برود و به همین خاطر، عوامل با جدیت خاصی مشغول تمرین هستند تا به هماهنگی‌های لازم در زمان اجرا دست پیدا کنند. او اضافه کرد: من این نمایش را ۲۲ سال قبل روی صحنه بردم و حالا با گذشت سال‌ها، فکر می‌کنم این اثر هنوز از جذابیت‌های لازم برای اجرا برخوردار است و به همین خاطر، تصمیم گرفتم این کار را با عروسک‌گردان‌ها و صدایبیشه‌های جدید، بار دیگر روی صحنه ببرم. بزوده با اشاره به این موضوع که تغییری در نحوه طراحی عروسک‌ها و دکور صحنه ایجاد نکرده است، تصریح کرد: این کار در زمان خودش بسیار حرفه‌ای انجام شد. به همین خاطر، دوست دارم همه چیز مطابق همان دوران پیش برود. طراحی صحنه «آهای! تودیکه کی هستی» در آن دوران بر عهده زنده‌یاد کامبیز صمیمی مفتح بود و بیژن مفید هم مسئولیت طراحی عروسک‌های سسایه را بر عهده داشت. این کارگردان و طراح عروسک درباره عملکرد تلویزیون طی سال‌های اخیر گفت: این واقعیت را نمی‌توان نادیده گرفت که کار عروسکی هیچ‌گاه دغدغه مدیران تلویزیونی نبوده و به همین خاطر بودجه مناسبی هم برای آن اختصاص داده نشده است.

«دو عروس» را برای جشنواره آماده می‌کنم

داوود موثقی کارگردان

داوود موثقی کارگردان سینما به صبا گفت: کارهای مربوط به فیلمبرداری آخرین ساخته سینمایی من با عنوان «دو عروس» به پایان رسیده است و این فیلم در مرحله تدوین قرار دارد. وی ادامه داد: «دو عروس» از درون‌مایه اجتماعی برخوردار است و قصه آن در مورد زوج جوانی به اسم اردلان و پونه است که زندگی آنها به دلیل مشکلات مالی و زیاده‌خواهی پونه، در آستانه جدایی قرار می‌گیرد. او اضافه کرد: در این فیلم بازیگرانی نظیر دانیال عبادی، افسانه یاکرو، سولماز آقمانی، علی خیامی، صفا آقاجانی و... بازی می‌کنند و با توجه به موضوع متفاوتی که فیلم دارد، امیدوارم مورد توجه مخاطبان قرار بگیرد. موثقی در مورد احتمال حضور «دو عروس» در جشنواره فیلم فجر خاطرنشان کرد: اگر همه چیز طبق برنامه پیش برود، فیلم به جشنواره فجر می‌رسد اما این که «دو عروس» بتواند در جشنواره حضور پیدا کند یا خیر، به نظر هیأت انتخاب بستگی دارد. کارگردان «خوستانگرم» و «لبه برون» اظهار کرد: امسال تنها ۲۲ فیلم در بخش مسابقه جشنواره فیلم فجر پذیرفته می‌شود و ظاهرآ طبق روال سال‌های اخیر سایر بخش‌های جشنواره نظیر جنبی و میهمان حذف شده‌اند. این موضوع باعث می‌شود بسیاری از آثار شانس حضور را در جشنواره از دست بدهند. در حالی که جشنواره فیلم فجر همواره به عنوان پاتوقی برای اهالی سینما مطرح و زمینه‌ساز مراد و تعامل اهالی سینما، منتقدان و خبرنگاران با یکدیگر بوده است. به نظر من بهتر است به جز فیلم‌های بخش مسابقه، به سباق سال‌های دور، فیلم‌های متنوع سینمای ایران در بخش میهمان نمایش داده شود تا فضای ارتباط در سینما کوچک و کوچک‌تر نشود.

فیلمنامه‌کامل

بیداری‌ها
AWAKENINGS
به همراه پرونده نقد و بررسی

گفت‌وگو با
فیلمنامه‌نویس و کارگردان
ماهی و گربه / شهرام مکرری
بیداری برای سه روز / مسعود امینی تیرانی
میهمان داریم / محمد مهدی عسگری پور

۹ آذر ۹۲، سال سیزدهم، ۱۴۴ صفحه، ۵۰۰۰ تومان

فیلمنامه نویسی

نگار

فیلم

گزارش نخستین نشست تخصصی کانون فیلمنامه‌نویسان
فیلمنامه‌نویسی بدون خط‌کش و گونیا
اما تاسوس
در سیمینار فیلمنامه‌نویسی فنا
حس و حساسیت در فیلمنامه
مانند استادان بنویسیم
مارگارت میچل
استادی با یک کتاب

کلرگردان: کیومرث پوراحمد
The Last fifty steps
Kiomars Pourahmad
نیه کننده سعید سعیدی
پنججاه آخر
بابک حمیدیان طنز طباطبایی
فرزین صابون سلمان فرخنده
هومن سلطانی
نقد و بررسی
فیلم‌های روی پرده
ماهی و گربه
بیداری برای سه روز
یکه شب
تابور
ساکن طبقه وسط
میهمان داریم
کتابخانه هنرهای پارسیان